

Afwijkend broedsucces van Buizerds *Buteo buteo* in Midden-Friesland in 1997?

Romke Kleefstra

In 1995 besteedde ik voor het eerst meer aandacht aan het voorkomen van roofvogels in Midden-Friesland. In 1996 intensiverde ik het onderzoek, zij het dat de activiteiten overwegend beperkt bleven tot de natuurreservaten. In 1997 werd het onderzoeksgebied verder uitgebreid. Het omvat nu *c.* 9000 ha Midden-Friesland, dat in zijn geheel op roofvogels wordt onderzocht. Deze uitbreiding werd bewerkstelligd door het samenwerken van diverse WRN-ers uit het zuiden van Friesland onder de bezielende leiding van Klaas Jager. Tijdens deze gezellige en informatieve bijeenkomsten in een café op de rand van de Riperkrite werden onder andere afspraken gemaakt over wie waar roofvogels inventariseerde of ging inventariseren. De toename van diverse soorten roofvogels speelde ook een motiverende rol.

Onderzoeksgebied

Het werkgebied ligt tussen Grouw, Heerenveen, Tijnje en De Veenhoop. Dit cultuurlandschap is overwegend open. Het monotone stramien van de groene velden wordt vooral in het zuidelijke deel doorbroken door moeras (De Deelen en omgeving), nieuw aangeplant bos, moerasbos en vaarten, veelal in beheer van Staatsbosbeheer. In het noordelijke deel (ten noorden van Oldeboorn) liggen verspreid wat natuurterreintjes, voornamelijk in beheer van It Fryske Gea en bestaande uit open water, moeras en moerasbos.

In het kader van het BMP-Roofvogels is het gebied opgesplitst in een noordelijke helft (polders Sorremorre, Henswoude, Poppenhuizen en Vlierbosch) en een zuidelijke helft (De Deelen en de polders van het 4de en 5de Veendistrict).

In eerste instantie werden alleen territoria gekarteerd (van Dijk 1996, Bijlsma 1997). Indien mogelijk werden nesten opgespoord en gevolgd tijdens het broedverloop. Wanneer er poepjes onder het nest verschenen, werd de hulp ingeroepen van Albert-Jan Brink om de jongen te ringen, te wegen en te meten. In 1997 werd daarmee op 12 juni begonnen. Dat bleek te laat, want menig buizerdjong verliet keurig vliegend het nest.

Resultaten

De Buizerd is in deze streek inmiddels de meest algemene roofvogel geworden. In 1997 werden 33 territoria vastgesteld. In deze 33 territoria werden 26 nesten gevonden, waarvan er 21 eileg opleverden en 16 uiteindelijk resulteerden in succesvol uitvliegende jongen. Het aantal uitgevlogen jongen per paar was als volgt: 3x 1, 9x 2 en 1x 3 jongen (in 3 andere nesten minimaal 1 jong uitvliegend). Dat er zeven territoria waren zonder

nestvondst heeft te maken met daadwerkelijk ontbreken van een nest en mogelijk met het niet vinden van een nest.

Foto 1. De enige overlevende, een vrouwtje van 43 dagen oud, op een buizerdnest nabij Doldersum, 3 juli 1997 (Rob Bijlsma). *The only surviving nestling, a female of 43 days old, on a nest of a Common Buzzard near Doldersum, 3 July 1997.*

Discussie

In vergelijking met de Noord-Veluwe, waar in 1997 op een oppervlak van 2400 ha geen enkel jong werd grootgebracht door 13 paren (van Manen 1997), lijkt de situatie in Midden-Friesland in 1997 veel gunstiger te zijn geweest. Waarschijnlijk is dat een gevolg van een betere voedselsituatie. Dat was al zichtbaar in het vroege voorjaar, toen Blauwe Kiekendieven lang bleven hangen (wat duidt op de aanwezigheid van veel vreten). Op de nesten van Buizerds werden bovendien veel prooiresten aangetroffen, waaronder Mollen (veel), muizen, Muskusratten, jonge Hazen, Wezel, jonge Kieviten, Tureluur, Grutto, Meerkoeten, jonge Wilde Eenden en Spreeuwen.

Deze situatie week sterk af van de bevindingen op de nabijgelegen Friese en Drentse zandgronden, waar veel nesten van Buizerds leeg bleven, legfels in de steek werden gelaten, relatief veel sterfte onder jongen plaatsvond en minder prooiresten op nesten met jongen werden gevonden (med. R.G. Bijlsma, C. de Vries). Dit leert ons dat er binnen een beperkte regio een behoorlijke variatie in broedsucces kan optreden, waarschijnlijk onder invloed van regionale verschillen in voedselaanbod.

Dank Voor hun hulp bij het veldwerk wil ik Albert-Jan Brink, Pieter Schaper, Jan Kleefstra, René Rienvis, Sio Rondaan en Arjen Dijkman bedanken.

Literatuur

- Bijlsma R.G. 1997. Handleiding veldonderzoek Roofvogels. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Project). SOVON, Beek-Ubbergen.
van Manen W. 1997. Abominabel broedsucces van Buizerds *Buteo buteo* in Boswachterij Nunspeet in 1997. *De Takkeling* 5(3): 44-46.

Adres: Sinnebuorren 34, 8491 EH Akkrum.

Pleegmoeder voor verweesde buizerds

DOETINCHEM—'Pleegmoeder' Pinto vliegt op van haar nest met drie ongeveer een week oude verweesde buizerdjongen. Ze maakt plaats voor vogelasielhouder Herman Wisselink.

„Ze beschouwt mij als het mannetje”, verklaart haar verzorger trots, die intussen liefdevol wat hapjes dode duif in de wijd opengesperde snauveltjes duwt.

Buizerd Pinto van Doetinchemmer Wisselink fungeert als 'pleegmoeder' voor drie jongen die in hun horst (nest) in Broekland (gemeente Raalte) een val maakten toen een enorme beuk omgezaagd werd. Volgens ooggetuigen verliet de moeder op het allerlaatste moment haar horst.

Pinto volgt met priemen-de ogen bovenop het nes-

thok de verrichtingen van de fotograaf. Als die dichtbij komt, volgt een aanval op zijn felrood gekleurde jas. „Het zijn de kleuren die het doen”, reageert de vogelasielhouder. Als bewijs plaatst hij het dier opeen in een handschoen gestoken vuist, bij een zwart colbert. Inderdaad: zo mak als een lam.

De vogelasielhouder kan zich flink kwaad maken over 'stommiteiten' die de laatste tijd uitgehaald worden met buizerds. Zo was het doden onlangs van een buizerd die mensen aanviel op de Veluwe volgens hem onnodig. „Trimmers in felgekleurde kleren lopen de kans nestelende buizerds kwaad te maken. Daar moet je rekening mee houden in deze tijd.”

Een sterk voorbeeld is naar zijn mening buizerd Pinto, die dik acht-

tien jaar geleden door de politie bij hem werd gebracht wegens het aanvallen van mensen. Sinds gisteren fungeert ze als pleegmoeder voor de drie verweesde buizerdjongen.

Wisselink vindt het 'ronduit debielig' dat je voor het omzagen van een beuk niet omhoog kijkt om te inspecteren of er een nest is.

*Gelders Dagblad
29 april 1998*